

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2447

Vragen van het lid **Kuiken** (PvdA) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *de verkoop van nazi-boeken op Bol.com* (ingezonden 27 februari 2020).

Antwoord van Minister **Grapperhaus** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 14 april 2020).

Vraag 1

Kent u het bericht «Amazon is om, maar Bol.com weigert kindernaziboek te verwijderen: «Ze moeten zich doodschamen»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat een online boekhandel verantwoordelijk is voor welke boeken het al dan niet verkoopt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Ja, die mening deel ik. Het vergt immers een besluit om een product voor verkoop aan te bieden of dit juist niet te doen.

Vraag 3

Deelt u de mening dat met de verkoop van boeken, zoals «Der Giftpilz» van Julius Streicher, «Blood and Honor» van Alfred Rosenberg of «die Schutzstaffel als Antibolschewistische Kampforganisation» van Heinrich Himmler, nazi-gedachtegoed wordt verkocht? Zo ja, deelt u dan ook de mening dat dit zeer ongewenst is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ik doe geen uitspraken over individuele situaties, maar in zijn algemeenheid stel ik voorop dat het nazi-gedachtegoed haaks staat op het uitgangspunt binnen onze samenleving dat iedere burger zich een volwaardig burger moet weten en voelen, en gevrijwaard moet blijven van discriminatoire uitspraken en handelingen. Ik acht de verkoop van boeken met nazigedachtegoed om redenen anders dan educatie of cultureel-historische motieven dan ook zeer

¹ Algemeen Dagblad, 27 februari 2020, <https://www.ad.nl/binnenland/amazon-is-om-maar-bol-com-weigert-kindernaziboek-te-verwijderen-ze-moeten-zich-doodschamen~a5a96754/>

ongewenst en moreel verwerpelijk. In voorkomende gevallen zal het Openbaar Ministerie bij de verspreiding van dergelijk materiaal conform de Aanwijzing discriminatie optreden.

Vraag 4

Kan het verkopen van boeken die het nazi-gedachtegoed dragen strafbaar zijn? Zo ja, op grond van welke wetsartikelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

In artikel 137e Sr is onder meer en voor zover hier van belang strafbaar gesteld het anders dan ten behoeve van zakelijke berichtgeving verspreiden of ter verspreiding in voorraad hebben van voorwerpen waarin een discriminerende uiting is vervat. Of het verkopen van de boeken die nazigedachtegoed uitdragen, daadwerkelijk strafbaar is, dient van geval tot geval te worden beoordeeld, met inachtneming van de vaste jurisprudentie.²

Vraag 5

Is er reeds aangifte gedaan tegen Bol.com dan wel ambtshalve vervolging ingesteld?

Antwoord 5

Ja, er is aangifte gedaan tegen Bol.com B.V. Het is aan het OM om te beslissen of er tot vervolging wordt over gegaan.

Vraag 6

Kunt u in contact treden met vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap in Nederland, onder andere om hun gevoelens in deze te peilen?

Antwoord 6

Geregeld voer ik overleg met vertegenwoordigers van de Joodse gemeenschap, waarin ook dit soort incidenten aan de orde komen. Specifiek over deze vragen is contact gezocht met het Centraal Joods Overleg (CJO). Het CJO heeft aangegeven verbolgen te zijn over het feit dat dit soort antisemitische lectuur te koop wordt aangeboden. Zoals ik al aangaf acht ik zelf ook de verkoop van boeken met nazigedachtegoed om redenen anders dan educatie of cultureel-historische motieven zeer ongewenst en moreel verwerpelijk.

---

² Vgl. HR 23 november 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM9135 (Combat 18) en HR 14 februari 2017, ECLI:NL:HR:2017:220 (standaardarresten). Vgl. mijn antwoorden op eerdere Kamervragen over een vergelijkbaar onderwerp, Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3413.